

af det af dette Thing nedsatte Udvalg, om f. Ex. at indføre Fæstetvang paa Huse med indtil 2 Epr. Hartkorn, var det, set fra vor Side, fra et demokratisk Standpunkt, ingenlunde tilfredsstillende og det selvfølgelig heller ikke for Godseierne. Det vilde have til Følge, at det kun var en forsvindende Del af Husene her i Danmark, det vilde komme til at virke paa i Retning af at indføre Fæstetvang. Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) kan derfor ikke sige, at Forslaget er væsentlig indskrænket. Vi tage jo tværtimod langt flere Huse med, end det Forslag i Hjør gjorde, som det ærede Medlem selv stemte for. Og paa den anden Side kunne vi vel sige os selv, at naar vi i dette og det andet Thing bestandig have søgt at ophæve Fæstetvang og mere og mere gaa over til Selveiendom, saa kan Ingen tro, at vi nu ville gaa den modsatte Vej. Jeg tror derfor, at vort Forslag er langt heldigere og kommer langt flere til Gode, end det i Hjør vedtagne Forslag. Enhver, der har lidt Mening om, hvorledes Jorden er fordelt til Husene her i Danmark, vil let have dannet sig en Mening derom. Har man ikke det, kan man ikke overbevise Nogen om, hvorledes der bør forholde. Vi have jo nemlig en Mængde, der have under 2 Epr. Hartkorn eller 2 Epr. Land. Jeg vilde som sagt ønske, at den ærede Indenrigsminister vilde stille sig lidt mere velvilligt. Den ærede Indenrigsminister maa jo erkende, at vi have søgt at dele ligelig mellem Godseierne og vedkommende Fæstere eller Leiere, og hvad angaar Husenes Overtagelse ved Syn, saa er det jo det Samme, som nu er gjældende Lov, det vil sige for Fæstere vedkommende; der er kun den Forskjel, at det nu ikke overholdes. Efter en Forordning, saavidt jeg erindrer fra 1787, er det jo nemlig bestemt, at Fæstehuse ogsaa skulle overleveres ved Syn. Vi have kun tilføjet, at Leiehuse ogsaa skulle overtages ved Syn, og det er vistnok berettiget, naar man ser hen til Statistiken, hvorefter en stor Del af vore Fæstehuse ere gaaede over til Leiehuse; thi de Bestemmelser, som gjaldt for disse Huse, saa længe de vare Fæstehuse, maa dog vedblive at gjælde, og den samme Forpligtelse vedblive at paahvile vedkommende Godseier overfor disse Huse, dette synes dog kun retfærdigt og billigt. Vort Forslag er derfor i og for sig kun en Indskjærpelse af den gjældende Bestemmelse og paa ingen Maade, som den ærede Indenrigsminister udtrykte sig, et Indgreb i Eiendomsretten. Dette kan jeg paa ingen Maade erkende, og jeg vilde nødig, at disse Udtalelser om et Indgreb i Eiendomsretten skulde gaa over til det andet

Thing, for saa kan jeg sige mig selv, at saa bliver det Hele kun Talemaader, og Intet bliver udrettet for Husmændene.

D. Christensen: Jeg tror, at nærværende Lovforslag i det Hele er affattet saaledes, at det vil blive til ikke liden Gavn for det store Antal Huse, som endnu er tilbage i Danmark, hvis det bliver ophøiet til Lov. Naar jeg paa den ene Side hører den ærede Indenrigsminister mene, at det er Meget for Meget, og jeg paa den anden Side hører det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds sige, at det er rene Ubethdeligheder, saa har jeg netop heri en Borgen for, at vort Forslag har ramt det Rette. Naar vi nu se paa, hvorledes Landbrugets Udvikling er gaaet her i de sidste 30 Aar, hvad er saa f. Ex. en af Grundene til, at Gaardmandsinstitutionen er gaaet fremad, navnlig gennem Selveiendoms Indførelse? Det er netop, at det ikke har faaet Lov til at gaa i den gamle Skindrian, det er ikke de almindelige naturlige Forhold, der have afskiftet sig paa ganske rolig Maade uden Lovgivningsmagtens Indskriden. Ikke alene i dette, men ogsaa i forrige Aarhundrede er Lovgivningsmagten traadt til, naar den fandt det nødvendigt, og hvorledes har ikke i sin Tid navnlig Forordningen af 19de Februar 1861 virket ved at paalægge Godseierne et Baand, omtrent enslydende med det, disse Paragrafer paalægge. Den Gang sagde Godseierne nemlig: Nei, lad os saa hellere følge end være generet af dette Baand. Længere hen i Tiden kom vi til at indse, at de lange Forpagtninger for Mand og Kones Livstid efter Forordningen af 1792 vare uheldige. Og saa dette har ført til Lovgivningsmagtens Indskriden og derigennem til Selveiendoms Fremme. Dette Lovforslag deler sig i 2 Dele, for det Første bestemmes der, at der skal gives billig Erstatning for Forbedring af Huse, vel at mærke, naar Leierne ikke kunne skjønnes at have faaet fuld Fordel af disse Forbedringer. Og dernæst sikkes der baade Eieren og Leieren, at der ikke kan opsiges fra November til Mai. Dette vil jo akkurat som andre Love virke paa begge Parter. Leieren siger: Naar jeg alligevel skal være bunden paa 12 Aar, kunde jeg saa ikke bedre købe Huset; det blev maaske nok lidt dyrere, men saa vilde jeg saa mere Myndighed og kunde i alt Fald sælge 14 Dage eller et Par Aar efter, som jeg vilde. Eieren som under et lignende Tryk, han tænker som saa: Denne Mand kjender jeg ikke, derfor kan det genere mig, at være bunden saa længe. Dette fører altsaa til, at begge Parter komme til at ar-